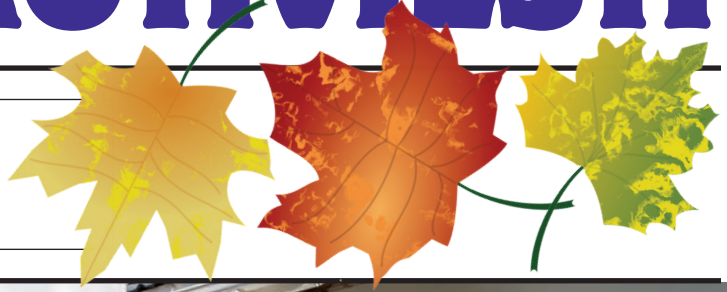

Tampereen OMAKOTIVIESTI

3/2019

Tampereen
Omakotiyhdistysten
Keskusjärjestö ry

Teboilin uudet rikkittömät polttoöljyt ovat nyt korvanneet aiemmat tuotteet. Uutuudet pitävät huolen, että kotisi lämpenee entistäkin puhtaammin. Rikitön polttoöljy sopii taloosi ihan sellaisenaan, lämmitysjärjestelmään ei tarvita mitään muutoksia. Valitse Teboil Motor/Lämmitys kevytpolttoöljy tai Teboil Motor/Lämmitys Activ kevytpolttoöljy, joka palamista parantavan katalyytin ansiosta palaa vieläkin tarkemmin ja nokeaa vähemmän. Nauti puhtaammasta lämmöstä ja tee öljytilauksesi jo tänään!

Tilaa numerosta **0800 183 300** (0800 183 20 på svenska)
tai osoitteesta **www.teboil.fi/tilaus**

TEBOIL

huoltaa autoja ja ihmisiä

Pihaan ja puutarhaan

Suursäkissä
pihaan
nostettuna

Perinteisesti
pihaan kipattuna

Perävaunuun kuormattuna

onnistuu
kuomukärryyn

Männyn kuorike

2 m³ suursäkki

alk. **150 €**
kotiinkuljetettuna

Kuorike,
kivituhka, multa

1 m³ suursäkki

alk. **100 €**
kotiinkuljetettuna

Tuotteita
saatavana
myös 25 kg
säkeissä!

suursäkkejä on eri kokoisia,
valitse itsellesi sopiva koko:

SEPELISAMPO

puh. **0400 299 992**

Sammon valtatie 77, 33580 Tampere

Se pelittää.

www.sepelisampo.fi

PUHEENJOHTAJAN *palsta*

Miksi Omakotiyhdistys?

Tämä kysymys on monen mielessä, kun lukee tätä lehteämme.

Paikallisen oman alueesi omakotiyhdistyksen tarkoituksena on koota yhteen alueen omakotitaloasukkaat.

Omakotiyhdistysten keskusjärjestön tehtävä on yhdistää paikallisten omakotiyhdistysten toiminta etenkin edunvalvontakysymyksissä muun muassa Tampereen kaupungin suuntaan. Yhdessä voimme vaikuttaa paikallisesti mm. ympäristöön, turvallisuuteen, asumisviihtyvyyteen ja kaavoitukseen sekä muun muassa kaupungin liikennehankkeisiin ja katujen ylläpitoon. Tehdään yhdessä Tampereesta omakotitalossa asuville paras mahdollinen paikka asua. Yhteisenä joukkueena, keskusjärjestönä meissä on voimaa, kun toimimme samaan suuntaan.

Edunvalvonnan lisäksi paikallisyhdistys voi järjestää myös paikallista toimintaa kuten luentoja asumisen asioista, kasvinvaihtopäiviä, kylätapahtumia, yms. Ota yhteyttä oman yhdistyksesi toimijoihin tai keskusjärjestön hallituksen jäseniin ja kerro, minkälaista toimintaa

Tamperelaisen omakotitalon pihan satoa

sinä kaipaisit alueellemme! Yhdistyksestä löytyy aina samanhenkisiä ystäviä, joten sinun on myös helppo saada uusia tuttavuuksia ja saada äänesi kuuluviin yhdistyksen kautta.

Koska maailma muuttuu koko ajan, olemme keskusjärjestössä uudistamassa paikallisyhdistyksille mallisääntöjä vastaamaan myös tulevaisuuden haasteisiin ja helpottamaan yhdistysten toimintaa. Perinteisesti omakotiyhdistykset ovat olleet ensisijaisesti omakotiasujien edunvalvontaa varten ja tämä on tulevankin sääntöuudistuksen johtoajatus.

**Tampereen
Omakotiviesti
Kesäkuu 3/2019**

**Tampereen
Omakotiyhdistysten
Keskusjärjestö ry**
Hatanpäänkatu 15 B
33900 Tampere
www.tampereenomakoti.fi

Puheenjohtaja
Juhani Skogberg
Puh. 0500 877 950
juhani.skogberg@tpnet.fi

Varapuheenjohtaja
Markku Ahonen
kmahonen@elisanet.fi
0400 649 935

Sihteeri
Tuula Lahtinen
Puh. 050 521 4899
tuulalahtinen@hotmail.com

Taloudenhoitaja
Carita Sinkkonen
040 586 5610
taloudenhoitaja.trekj@gmail.com

**Omakotiviesti
Vastaava toimittaja**
Raisa-Tiina Lahtinen
Puh. 050 530 8913
tre.omakotiviesti@gmail.com

Ilmoitusmyynti:
Puh. 045 133 1981
ilposiimes@gmail.com

Toimitusneuvosto:
Hallitus ja lehden toimitus

Painos 7100 kpl
57vsk.
Lehti ilmestyy 4 kertaa
vuodessa

ISSN 1799-4039

Jaarli Oy 2019
paino@jaarli.fi

Sääntömalliin on tarkoitus ottaa mukaan myös asukasyhdistystoiminta, joka mahdollistaa monen sortin tapahtumien, retkien ja yhteistyön tekemisen koko kaupunginosan asukkaiden yhteisenä tekemisenä.

Ilahduttavassa määrin omakotialueiden sukupolvenvaihdot näkyvät myös monen omakotiyhdistyksen toiminnassa. Ehdotankin nuoremmille omakotiasumiseen ”hurahtaneille” lähtemistä mukaan omakotiyhdistystoimintaan ja jopa ”kaappaamaan vallan” nuoremmille yhdistyksen hallinnossa. Tällä tavalla turvaamme edunvalvonnan jatkumisen ja pystymme pitämään yllä vaikutusvaltaamme kaupunkiin nähden.

Ottakaa yhteyttä ja tehkää rakentavia ehdotuksia omakotiyhdistystoiminnan merkeissä. Sillä tavalla pääsemme parhaiten toteuttamaan tavoitteitamme ja saamme jatkossakin asua ja elää joidenkin mielestä ”etuoikeutettuina omakotiasujina” omassa talossa kaikkine sen suomen etujen kanssa. Kohtahan se lumitöiden tekeminen taas on ajankohtaista...

Hyvää syksyä toivottaen
Juhani Skogberg

Kokouskutsu

Tampereen Omakotiyhdistysten Keskusjärjestö ry:n
syyskokous 28.11. klo 17.00
OP Tampereen Henkilöstöravintola Holvissa,
Pellavatehtaankatu 21 C, 5. kerros.

Ovet ovat auki klo 16.40-17.10 välisenä aikana.
Valtakirjojen tarkastus Klo 17

Alkupuheenvuorot

* Tampereen kaupungin projektipäällikkö Juho Rinta-Rahkon puheenvuoro kaupungin kampanjasta, jossa kannustetaan ja tuetaan öljylämmitteisten pientalojen omistajia vaihtamaan lämmitysmuotoa.

* OP Tampereen edustaja kertoo eri luottovaihtoehtoista lämmitysmuodon vaihtamiseksi.

Osuuspankki tarjoaa kahvit.

Kokous alkaa puheenvuorojen jälkeen.

Tervetuloa!

Tampereen Omakotiyhdistysten Keskusjärjestö ry
Juhani Skogberg
Puheenjohtaja

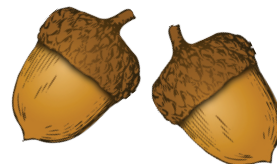

SUOSIKAA ILMOITTAJIAMME

Teboil	1
Sepelisampo.....	2
Tmi Avuksileo.....	7
Kantam Oy.....	7
Mikko Poussa	8
Tampereen Hautauspalvelu Oy	10
Vesivek.....	11
K-Supermarket Westeri	11
Lähisiivous.....	11
Siivoussissit	13
Ölly- ja kaasulämmitys S. Honkiniemi	14
Tarktorivaraosa ja Tarvike	17
Puun kaatoa, Raimo Murto	17
Öllykolmio Oy.....	17
Piha puutarhaksi	20
KirMaSu	21
Leipomo Jyvä	21
Moision Hautaus toimisto	23
Lämpölaitehuolto Honkiniemi	31
Pirkanmaan Jätehuolto	33
Termex Oy	35
Poltintekniikka Ala-Korpula Oy	36
Juhlapalvelu Mampselli.....	37
Pieni Soramonttu	38
Keskusjärjestön myyntituotteet.....	40

SISÄLLYSLUETTELO 3/2019

Puheenjohtajan palsta, Juhani Skogberg	3
Syyskokouskutsu	4
Kaupunginvaltuutetun palsta, Aila Dündar-Järvinen.....	6
Luottamusmiehen palsta, Matti Höyssä	9
Lakimiehen palsta, Tarmo Lahtinen.....	12
Talotekniikan palsta, Börje Hagner	15
Öllykolmio tarkistaa, huoltaa ja pinnoittaa.....	16
Mauno Tulijoki 100 vuotta.....	18
Nekalan uudet käsityöläiset.....	19
Hautaus toimisto Olavi Moisio	22
Viherkuiskaaja.....	24
Ikuri-Haukiluoman Oky 70 vuotta.....	25
Finnin-Lukonmäen Oky 50 vuotta.....	26
Rautaharkon Oky 65 vuotta.....	27
Kumpulan Elojuhlat	28
Lamminpään-Tohlopin omakotiväki	29
Kalkun kotiseutukävely.....	32
Pirkanmaan Jätehuolto	33
Termex torjuu kylmää	34
Raisa-Tiinan peräkamari.....	37
Pikkujoulumatka Riikaan	39

KAUPUNGINVALTUUTETUN *palsta*

Kaunis ja lämmin kesä on muisto vain ja nyt on jo syyspuuhat täydessä vauhdissa. Oma kesäni meni taloa maalatessa, mikään helppo homma se ei ollut. Toivottavasti kesänne sujui hyvin. On ilo kertoa taas teille, hyvät Tampereen omakotiasujat, Tampereen kaupungin ajankohtaisista asioista.

Tampereen kaupungin taloudesta

Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 9.9.2019 Tampereen kaupungin taloustilannetta. Kaupungin tammi-heinäkuun ulkoinen tulos oli 10,0 milj. euroa ylijäämäinen, vuoden 2018 vastaavan ajanjakson tulos oli 24,1 milj. euroa alijäämäinen. Alkuvuoden tulos oli 35,5 milj. euroa vertailujaksoa parempi. Vuoden 2018 tilinpäätöksen alijäämä oli 54,7 milj. euroa. Valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion mukainen tulos on 29,2 milj. euroa alijäämäinen. Heinäkuun tilanteen perusteella laadittu koko vuoden tulossennuste on 31,4 milj. euroa alijäämäinen. Verotulojen ennustetaan toteutuvan 19,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Toimintakatteen (nettomeno) ennustetaan kuitenkin toteutuvan 27,4 milj. euroa budjetoitua heikompana. Tilinpäätösennusteessa nettomenojen arvioidaan kasvavan 54,0 milj. euroa (4,6 %). Suurimmat ylitykset talousarviossa on sosiaali- ja terveyslautakunnalla, jonka toimintakate-ennuste on 20,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa huonompi. Ylitykset koostuvat Pirkanmaan sairaanhoitopiirin palvelutilauksesta, vammaispalvelujen ja lastensuojelun sijaishuollon ostopalveluista. Nettoinvestointien tilinpäätösennuste on 209,8 milj. euroa. Kaupungin lainakannan ennuste on 790,3 milj. euroa, joka on 119,7 milj. euroa edellisvuotta suurempi. Asukaskohtainen lainamäärän ennuste on 3 305 euroa.

Pormestari Lauri Lyly on linjannut, että kaupungin talous tulee saada tasapainoon ensi vuonna. Taloustilanne on erittäin haastava. Kuluvalle valtuustokaudella on tehty paljon säästöjä, mm. päätös talouden tasapainottamisesta 23.4.2018 valtuuston kokouksessa 43,5 milj. eurolla. Iso poliittinen keskustelu käydään tänä syksynä, korotetaanko veroja vai ei. Molemmissa näkökulmissa on omat hyvät perustelunsa. Tampereen veroprosentti on tällä hetkellä 19,75. Yhden veroprosentin nosto toisi kaupungille tuloja noin

36 milj. euroa. 2500 e/kk ansaitsevalle euromääräinen vaikutus 1,0 %-yksikön veronkorotuksella on 25 euroa kuukaudessa. 3500 e/kk ansaitsevalle euromääräinen vaikutus 1,0 %-yksikön veronkorotuksella on 35 euroa kuukaudessa. Nyt käydään valtuutettujen ja virkamiesten kesken keskusteluita, millä keinoilla talous tasapainotetaan. Pormestari antaa oman talousarvioesityksensä 21.10. Kaupunginvaltuusto päättää ensi vuoden budjetista ja veroista koko päivän kestävässä kokouksessaan 18.11.2019.

Muita ajankohtaisia asioita

* Hatanpään valtatie raitiotielinjan suunnittelu Koskipuiston ja Tampereen valtatie välisellä osuudella on edennyt. Raitiotiepiisäkki Hatanpään valtatielle suunnitellaan Sorinaukion kohdalle, Suvantokadun ja Vuolteenkadun väliin (Kaupunginhallituksen päätös 17.6.2019). Raitiotien rakentamisesta Hatanpään valtatielle tehdään päätös todennäköisesti marraskuussa 2019 kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa.

* Kaupunginhallitus päätti 12.8.2019, että hyvinvointipalvelujen uudelleenorganisointi käynnistetään ja että sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut muodostavat oman palvelualueensa ja sivistys- kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut oman palvelualueensa 1.1.2020 alkaen. Kaupungin johtoryhmässä palvelualue on täsmäntynyt sivistyspalvelujen palvelualueeksi. Kaupunginhallitus hyväksyi Tampereen kau-

pungin hallintosäännön muuttamisen 2.9.2019.

* Tampereen kaupunginhallitus hyväksyi Asemakeskuksen jatkosuunnittelun periaatteet kokouksessaan 24.6.2019. Asemanseudun seuraavat vaiheet käynnistyvät arviolta vuonna 2025, Tampereen Kannen jälkeen. Kaavoitusta tehdään vaiheittain, kaupungin lisäksi suunnittelussa ovat mukana mm. VR ja Finnpark Oy.

* Tampereen kaupunginhallitus hyväksyi 19.8.2019 Tammelan stadionin allianssin aiesopimuksen. Sopimuksen osapuolia ovat Tampereen kaupunki, YIT ja JKMM Arkkitehdit Oy. Osapuolet jatkavat nyt stadionin suunnittelua yhdessä. Tavoitteena on 6000- paikkainen moderni stadion Tammelaan. Tampereen kaupunki käynnistää stadionin toteutuksen kilpailutuksen julkisena hankintana ja tavoitteena on käynnistää allianssin kehitysvaihe vuoden 2020 tammi-kuun loppuun mennessä. Rakentaminen alkaa v. 2021 – 2022. Stadion pyritään ottamaan käyttöön kesällä 2023.

* Uusi Hämeenkatu valmistuu – Rautatieaseman korttelijuhlaa vietetään su 27.10 kahden korttelin matkalta Rautatienkadun ja Aleksanterinkadun välillä. Korttelijuhla on nyt toinen ratikkajuhla. Ensimmäisenä valmistunutta rai-

tiotiekorttelia juhlittiin elokuussa Tuulensuun korttelijuhlissa.

* Tampereen Kansi ja Areenan peruskivi muurattiin 5.9. Hanke liittyy yhteen Tampereen itä- ja länsipuolen. Siitä tulee Suomen suurin urheilu- ja tapahtuma-areena. Alueen on suunnitellut arvostettu arkkitehti Daniel Libeskind. Ensimmäisessä vaiheessa eteläiselle ratapihalle rakennetaan kansi ja sen päälle areena, harjoitushalli, hotelli ja kaksi tornitaloa. Toisessa vaiheessa rakennetaan pohjoisen kansi sekä kolme tornitaloa. Alueelle tulee jopa tuhat asuntoa. Tampereen Kannen uuden areenan omistaa konsortio, jonka muodostavat Tampereen kaupunki, SRV sekä hankkeen sijoittajat OP ja LähiTapiola. Kokonaisuus valmistuu vuoden 2021 lopulla.

* Västinginnäkeen, Lahdesjärveen, Tampereen Vuoreksen läheisyyteen kaavillaan asuin- aluetta noin 2300 uudelle asukkaalle. Uutta rakennusoikeutta tulee mm. 121 omakotitontille, joista osa on yksityisessä omistuksessa. Alueelle on tulossa myös yhtiömuotoisia pientaloja, kerrostaloja ja lähivirkistysalueita. Asemakaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta päättää kaupungin yhdyskuntalautakunta tämän vuoden puolella.

Mukavaa syksyä teille kaikille !

Otan mielelläni palautetta vastaan, esim. mistä haluaisitte lisätietoja. Sähköpostini on aila.dundar@kotikone.fi. Ottakaa rohkeasti yhteyttä.

Aila DüNDAR-Järvinen

Kaupunginvaltuuston 1.varapuheenjohtaja

TEEN TYÖT JOSTA ET ITSE SELVIÄ

- Pihapuiden kaadot
- Risujen / puiden pois kuljetukset
- Kantojen poisto tonttia rikkomatta
- Pensas- / kuusiaitojen leikkaukset
- Pihan- / maanmuokkaukset
- Rännien puhdistus ja ulkopuolelta pesu
- Omakotitalojen / kesämökkien ulkomaalaukset
- Ym. koti- / mökkityöt

Kysy lisää!

Tmi Avuksileo
Puh. 040-961 5932

Muista kotitalousvähennys.
Vastuuvakuutus on!

SÄHKÖREMONTTI Kantam Oy

- Sähköremontit, vanhat omakotitalot osataan
- Sähköasennukset
- LED-valaistukset
- Työt ammattitaidolla 35 vuoden kokemuksella

Jari Tunkkari
040 938 1400
www.kantam.fi

LED -valoilla turvalliseen ja energiataloudelliseen asumiseen.

Luotettava Kumppani

FUJITSU

ILMALÄMPÖPUMPUT

VALMISTETTU
WILLIIN POHJOLAAN

5 VUODEN TAKUU

10 kW
Ilmalämpöpumppu
ASYG36LM sopii hyvin isompiin
autotalleihin ja halleihin
Pyydä tarjous!

- Markkinoiden tehokkain Fujitsu LZ Nordic
- Hyötysuhde SCOP 5.31 • Energialuokka A+++
  - Hyvä lämmöntuotto vielä -25 °C pakkasilla
  - Ylläpitolämmitys • Kesäasunnot ja hallit

ILMA-VESILÄMPÖPUMPUT

Waterstage 2-16 kW
Suoraohjaus 2-50kW
Uudisrakennukset ja saaneeraus kohteet
Öljylämmityksen rinnalle ja tilalle

MIKKO POUSSA

0400 874 123

m.poussaoy@gmail.com

M. POUSSA OY

WWW.ILMAVESILAMMITYS.FI

FG Finland

www.fgfinland.fi

LUOTTAMUSMIEHEN *palsta*

Kunnallispolitiikassa syksyn tärkeimmäksi asiaksi on yleisesti nostettu vuoden 2020 talousarvion valmistelu ja siitä valtuustossa käytävä keskustelu.

Olen samalla kannalla kuin Kalervo Kumola Tamperelaisen artikkelissa 11.9, ettei veronkorotusta tehtäisi ainakaan nyt.

Maan hallitus on lupailut voimakkaita toimia työllisyyden parantamiseksi ja myös kuntien valtionavun lisäämiseksi. Varsinkin työllisyyden kasvattamiseksi pitää välttää verojen korotuksia, joilla leikattaisiin kansalaisten ostovoimaa.

Tampereen tilanne on kyllä haastava. Kaupunginhallituksen lautakunnille tekemä ehdotus on vielä 26 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tampereen taloudenpitoa rasittavat suuret samanaikaiset investoinnit, mutta toivottavasti ne tuovat sitten tulevaisuudessa takaisin. Samoin sote-uudistuksen viivästyminen rasittaa nyt Tampereen taloutta. Kuitenkin paras on jatkaa sitä palvelurakenteen uudistusta, jota on muutama vuosi tehty.

Kunnallistekniikan puolella tiukka budjettivalmistelu merkitsee investointitasossa noin 20 prosentin laskua. Kaupungin kasvun takia joudutaan rakentamaan uutta katuverkkoa kasvavalla vauhdilla. Tämä tietysti näkyy olemassa olevan katuverkon kunnan laskuna entisestään. Katujen heikko kunto näkyy erityisesti päällysteiden kuoppaisuutena.

Tonttivuokrat

Asunto- ja kiinteistölautakunta on jo käsitellyt talousarvioehdotuksen. Lautakunta esittää tonttivuokriin 3,9 miljoonan euron lisätuloja. Lautakunta on perustellut asiaa muun muassa uudistettavilla vuokrasopimuksilla. Tässä taitaa olla perusteena ainakin hetkellinen asuntojen vilkas kysyntä. Minusta lyhyen ajan hintamuutokset eivät saisi olla ohjaamassa pitkäaikaisia vuokrasopimuksia. Tähän asiaan Keskusjärjestön pitää puuttua ennen asian valtuustokäsittelyä.

Epävarmaa on vielä, millainen on katujen talvikunnossapidon taso. Talvihoidossa ei missään tapauksessa ole enää laskun varaa. Viime talvi opetti sen. Kaduille auringon jäännyt lumi kertyi polan-

teeksi, joka sitten äkillisen lämpenemisen myötä muuttui ajokelvottomaksi. Talvihoidossa pikeminkin pitää päästä nopeaan toimintaan ja poistaa satanut lumi heti, eikä jättää kertymään parempaa aurasaikaa odottamaan.

Kunnallistekniikan talousarvioehdotuksen mukaan 30 km/h-rajoitusalueita jatketaan. Nyt kaivattaisiin luvattuja tutkimustuloksia toteutetuista kohteista. Budjettiin pitää lisätä myös liikenteen turvallisuutta parantavia toimia. Varsinkin koulujen ja päiväkotien saattoliikenne on monessa kohteessa suorastaan sekamelskaa. Kun lasketaan nopeusrajoituksia, pitää myös turvata asuinalueiden liikkuminen.

Fluxio Isännöinti on Tekniikka&Talous-lehden 13.9 julkaistun artikkelin mukaisesti tutkinut erilaisten kiinteistöjen hoitokuluja. Kaikista edullisinta asuminen oli pientaloissa, jotka on rakennettu vuoden 1991 jälkeen. Niissä kiinteistön olivat keskimäärin 37,0 €/m² vuodessa. Kalleimmat hoitokulut olivat vuosina 1945 – 1962 rakennetuissa kerrostaloissa. Näissä hoitokulut olivat 61,9 €/m². Lämmityksen osalta pientalot ovat edullisuudessaan aivan omaa luokkaansa. Nämä luvut pitää ottaa huomioon, kun arvioimme asumisen hiilijalanjälkeä.

Itselle vaikea asia on ollut hyväksyä sähköpotkulautojen tulo kaupungin katuverkolle. Aluksi vuokrattavat potkulaudat liikkuvat ydinkeskustas-

sa. Tosiasiassa kaupungilla ei ole mitään mahdollisuuksia kieltää potkulautoja. Näppärästi nuoret liikkuvat sähköisillä vempelleillä. Käytöstä seuraa tietysti loukkaantumisia. Suurin ongelma on kuitenkin potkulautojen pysäköinti. Nyt keskustassa saa olla varovainen, ettei kompastu huolimattomasti pysäköityyn potkulautaan. Luulisi tietotekniikan olevan niin tehokasta, että se hyväksyisi vain turvallisen pysäköinnin.

Hulevesimaksuista

Hulevesimaksut tulivat kiinteistöille tämän vuoden alussa. Sain runsaasti palautetta kohtuuttomista maksuista. Olin moneen kertaan yhteydessä vesihuoltoinsinööreihin. Nyt maksuperusteita päätettiin muuttaa. Omakotikiinteistöjen osalta maksu säilyy muuten samana (neliöhinta ja yksikköhinta), mutta kattohintaa lasketaan sataan euroon (ennen 250 euroa). Eli isoimpien tonttien hulevesimaksut laskevat tuohon kattohintaan, muutoin kiinteistöille tulee vastaavia maksuja kuin vuonna 2018. Kiitokset vesihuoltoinsinööreille Maria Åkerman ja Pekka Heinonen, että olette halunneet huomioida palautteen.

Rakennussuojelusta keskusteltiin valtuuston il-

takoulussa 16.6. Asia koskee kerrostaloja ja omakotitaloja. Jos tarkastelee Flexion tilastoja, niissä näkee pientalojen osalta vanhojen talojen ongelmat. Lämmitys on myös niissä suhteellisen kallista. Kun suomalaiset omakotitalot ovat kaikkiaan nuoria, hallittu ja vanhaa kunnioittava uudisrakentaminen ei pitäisi olla ongelma. Alueen omaleimaisuus voisi säilyä jopa pidempään. Samalla saataisiin parannettua energiatehokkuutta ja luotaisiin viihtyisää asumista verrattuna vanhaan huonokuntoiseen rakennukseen.

Pääsääntö on tietysti suojelualueella suojelu. Suojeltujen rakennusten kunnostamista nykykaisten vaatimusten mukaisiksi voisi tukea esimerkiksi kevennetyllä vuokralla tai lisärakennusoskeudella. Ruotsissa saa jopa valtion tukea suojellun rakennuksen kunnostukseen.

Oikein hyvää ja leppoisa syksyä omakotiväelle.

Pidetään yhteyttä

Matti Höyssä

Sinulle, joka olet menettänyt läheisesi, - palveleva perheyrietyksemme

Juhani Mäkipää

Teitä palvelevat myös:

Pekka Jokiranta

Jukka Mäenanttila

Mika Leinonen

Leena Mäkipää-
Koivumäki

Lähes vuosisata hautausalan kokemusta Tampereella.

PÄIVYSTYS YMPÄRI VUOROKAUDEN: 050 362 9690

Kalevan puistotie 17, (03) 255 4102 • Kauppakatu 12, (03) 253 1720

• Aleksanterinkatu 15 (Htsto Vuori), (03) 212 2137

www.tampereenhautauspalvelu.fi

**Katossa
reikä, eikä!**

**Tähän kisaan
ei tarvi treenii,
pumppii, hiittii,
jumppii. Pyydä
vain tarjous!**

- Rakennamme uuden katon säältä suojaan päivässä.
- 100% kotimainen toimitus, asennus paikallisella murteella.
- Pyytämällä tarjouksen osallistut arvontaan.

**Voita
ilmainen
kattoremppa!**

Soita 03 3390 0401
Arvonnan säännöt: vesivek.fi

VESIVEK

Meidän katon alla on hyvä olla.

K Supermarket

WESTERI

*Kauppa
lähellä Sinua*

**Tesomankatu 4
Puh. 010 538 1200**

Teemme
Kotisiivousta

39€/tunti

Lähisiivous

www.lahisiivous.fi

Ota yhteyttä arkisin 9-15: 040 660 3100 tai
ihan koska vaan: myynti@lahisiivous.fi

LAKIMIEHEN palsta

Asianajaja, oik.lis. Tarmo Lahtinen vastaa Omakotiviestin lukijoiden kysymyksiin, jotka koskevat mm. kiinteistöjuridiikan ajankohtaisia asioita.

Kiinnostavat aiheet tai selvitettävät tapahtumat tulisi esittää Lahtiselle hyvissä ajoin ennen seuraavan lehden ilmestymistä. Luonnollisesti juristimme antaa alan neuvoja maksutta yhdistyksen jäsenille ja tarvittaessa hoitaa niitä pidemmällekin kohtuuhintaan.

Yhteystiedot: puh. 2128909, 040 5477874
asianajolahtinen@elisinet.fi

Kivihiilipien eli kreosootin käyttö vanhoissa taloissa

Kivihiilipikeä on käytetty omakotitalojen rakentamisessa varsinkin 1940-50 luvuilla kosteuden- ja vedeneristyksessä. Kivihiilipikeä käytettiin kellarikerroksen lattiarakenteissa, muuratuissa tiiliseinissä ja -saumoissa kapillaarikatkon aikaansaamiseksi maasta tapahtuvaa kosteuden nousua vastaan.

Muistelen itse viisikymmenlukua. Silloin rakennustyömailla näkyi erinäisiä pikikattiloita ja -ämpäreitä. Kun piki oli kylmempää ja kovettunutta, me pojat pureskeltiin sitä. Kaippa siitä jotakin hyvääkin makua tuli varsinkin, kun makeisiin ei paljoa rahaa ollut. Uskon, että aine oli juuri tätä tai ehkä myös bitumia? Mutta kaikki pojat olemme vieläkin hengissä.

Mutta asiaan. Kivihiilipiessä, jota ennen runsaasti käytettiin, on nyt todettu olevan ihmiselle haitallisia aineita. Nykytiedon mukaan kivihiilipiki (kreosootti, kreosoottiöljy, kreosoottipiki) on kivihiilitervan tislaujäännös, joka sisältää satoja orgaanisia ja epäorgaanisia yhdisteitä. Kun ainetta käsitellään tai vanhoja pikipintoja puretaan, ilmaan vapautuu hiukkasmaisia ja höyrymäisiä ainesosia, joista ongelmallisimpia

ovat syöpää aiheuttavat polysykliset aromaattiset hiilivedyt (PAH-yhdisteet).

Korkein oikeus on käsitellyt kivihiilipien merkitystä 1950-luvun lopulla rakennetun omakotitalon nyt tapahtuneen kaupan hinnanalennus- ja purkuvaatimukseen.

Ratkaisussaan 2019:41 korkein oikeus ratkaisi vanhan rakennuksen kauppariitaa. Rakennuksen ensimmäisen kerroksen lattiassa ja kellarin seinässä tiilimuurauksen takana oli käytetty kivihiilipikeä. Talokauppa oli tehty vuonna 2011. Ostajat olivat kaupan jälkeen ryhtyneet kunnostamaan taloa vuonna 2015, jolloin he olivat havainneet, että talon rakenteissa oli kivihiilipikeä. Pien haju on kuin vanhan puisen ratapölkyn haju. Tällä perusteella ostajat olivat vaatineet talokaupan purkua.

Kun tuomioistuimen asiantuntemus ei riitä jonkin erityiskysymyksen harkitsemiseen, se voi pyytää siitä lausunnon joltakin viranomaiselta, jonka erityisasiantuntemus on tältä alalta. Nyt korkein oikeus pyysi lausuntoa Valviralta (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja valvontavirasto).

Lausuntopyyntö koski sitä, vapautuuko van-

hoissa asuinrakennuksissa käytetystä kivihiilipiestä terveydelle haitallisia PAH-yhdisteitä tai muita haitallisia aineita huoneilmaan. Lisäksi lausuntopyyntöissä kysyttiin, mikä merkitys on sillä, että rakenteita, joissa kivihiilipikeä on, avataan tai rikotaan.

Lausunnonaan Valvira mm. totesi: Vanhoissa rakenteissa kiinteässä muodossa tai pintakerroksen alla oleva kivihiilipike ei yleensä aiheuta terveyshaittaa, jos haitta-ainetta sisältäviin rakennekerroksiin ei ole kosketettu. Suurin osa kivihiilipien sisältämistä PAH-yhdisteistä on kiinni hiukkasissa eivätkä ne siis ole kaasumaisessa olomuodossa. Jos kivihiilipikikerroksen päällä on muita tiiviitä materiaalikerroksia, niin näitä kivihiilipiestä hiukkasiin sitoutuneita, terveydelle haitallisia PAH-yhdisteitä ei juuri kulkeudu huoneilmaan.

Korkein oikeus ratkaisi riidan vahvasti nojaten Valviran lausuntoon. Se totesi suoraan sen, mitä edellisessä kappaleessa Valviran lausunto sisälsi. Vanhan kivihiilipikikerroksen pintaosa on ikään kuin passivoitunut, ja sen läpi haihtuu hyvin hitaasti kaasumaisia yhdisteitä. Vain kun pintaosa rikotaan, sen alta paljastuvasta uudesta pinnasta haihtuu merkittävästi enemmän ja nopeammin kaasumaisia yhdisteitä.

Korkein oikeus katsoi, että rakennusmateriaalinäytteen (tässä tapauksessa vain piki aineena) sisältämän haitta-ainepitoisuuden tutkimus ei kerro suoraan rakenteissa olevan aineen haitallisuudesta terveydelle. Huoneilman sisältämät kaasumaiset yhdisteet ja hiukkasiin sitoutuneet PAH-yhdisteet ovat ihmisen terveyden kannalta merkityksellisiä ja niitä tutkitaan ilmanäytteiden avulla. Materiaalinäytteiden pitoisuuksista ei voi vetää johtopäätöksiä PAH-yhdisteiden pitoisuuksista huoneilmassa. Talon huoneilmasta ei kaupan yhteydessä tai sen jälkeenkään oltu otettu ilmanäytteitä, joita olisi tutkittu.

Selvittelyjen jälkeen korkein oikeus ratkaisi asian. Edellä mainituin perusteluin, joista nyt on esitetty vain ydin, se katsoi, että on jäänyt näytettäväksi, että kivihiilipiestä olisi haihtunut huoneilmaan terveydelle haitallisia yhdisteitä haitallisessa määrin ennen rakenteiden avaamista, minkä vuoksi kivihiilipike olisi pitänyt poistaa.

Korkein oikeus siis hylkäsi talon ostajan kaupan purkuvaatimuksen. Jos kantajan vaatimus

olisi hyväksytty, Talon omistus olisi palautettu myyjälle ja kauppahinta ostajalle. Kaupan purkuvaatimus hyväksytään vain, jos laatuvirhe kaupan kohteessa on hyvin olennainen.

Korkeimman oikeuden ratkaisulla saattaa olla laajempaakin merkitystä. Nykyisin käydään aika runsaasti talokaupan hinnanalennus- ja purkuriitoja, joiden syynä on rakenteissa esiintyvät kosteus- tai lahovauriot. Riidoissa lähtökohtana on, että em. vauriot levittävät huoneilmaan home- ja bakteerimikrobeja, jotka ovat terveydelle vaarallisia. Joskus haitallisia kasvustoja on löydettävissä vain hyvin suljetuista kotelomaisista tiloista, eikä välttämättä ole löydettävissä lainkaan esim. kosteuden aiheuttamaa rakennusvaurioita tai vastaavaa.

Kun näin on hakemalla haettu rakennuksesta mikrobikasvustoa, ja se löydetty, voiko tästä seurata kaupan hinnanalennus- tai purku. Tapaukset muistuttavat hyvin paljon em. korkeimman oikeuden ratkaisua. Pelkästään se, että talon rakenteista löytyy jotakin ”epäilyttävää”, ei nähdäkseni likimainkaan aina voi vaikuttaa kaupan pysyvyyteen.

*Tarmo Lahtinen
Asianajaja, Tampere*

SIIVOUSSISSIT®
Ja elämäsi on siistiä

Siivous- ja kotipalvelut
040 537 9111
www.siivoussissit.fi

ÖLJY- JA KAASULÄMMITYS

S. HONKINIEMI

- ÖLJY- JA KAASU-
LÄMMITYSLAITTEET
- ÖLJYSÄILIÖ-
ASENNUKSET
- KATTILAHUONE-
SANEERAUKSET
- MYYNTI, ASENNUS
JA HUOLTO

Ota yhteyttä ammattilaiseen!

Sami Honkiniemi

Puh. 0400 - 292 917

TALOTEKNIIKAN *palsta*

Onko enää mitään tehtävissä

Kasvihuoneilmiön torjunnassa tulevat pikkuhiljaa kaikki keinot käyttöön niin energiankulutus- kuin tuotantopuolella. Kulutuspuolella arvatenkin veroilla ja maksuilla tehdään kuluttaminen hyvin kalliiksi.

Onneksi jo koestettuja kulutuksen pienentämiskeinoja on olemassa: lisäeristykset tai eristeiden vaihdot, ovien ja ikkunoiden vaihto, koneellinen ilmanvaihto hyvällä 80 %:n lämmöntalteenotolla sekä vettä säästävät vesikalusteet ja pesukoneet.

Talollisen omia keinoja tehdä hyötyenergiaa on aurinkopaneelit ja -keräimet ja lämpöpumput. Öljylämmittäjälle maalämpöpumppu on melko itsestäänselvä ratkaisu. Sen kanssa kilpailee ilma/vesilämpöpumppu, mutta lämpökaivon verran halvempi hinta kumoutuu huonommalla lämpökertoimella eli hyötysuhteella. Ilmasta ilmaan lämpöpumppu on täydentävä ratkaisu, jonka hyviin puoliin kuuluu tehokas jäähdytysmahdollisuus kesällä. Toki maalämpöpumpuunkin saa lisävarusteena liki ilmaisenergialla toimivan jäähdytyksen käyttämällä lämpökai- von viileyttä hyväkseen ja siirtämällä viileyttä välillisesti lämmitysverkostoon tai erillisiin konvektoripattereihin.

Aurinkopaneeleista tulee väistämättä mieleen sähkön käyttö auton energialähteenä. Useimmat käyttävät kuitenkin autoaan juuri päivällä, jolloin aurinkoenergian hyödyntäminen jäisi vain työajan tai vastaavan ulkopuoliseen aikaan. Toinen mahdollisuus on varustaa järjestelmä akustolla, josta energiaa siirrettäisiin auton akustoon esim. yöllä. Akustoa voisi käyttää myös päivä-yö-viikonloppu-tariffien hyödyntämisessä.

80-luvun ulko-ovet saivat kyytiä, tilalle lämpöpihit ja murtosuojatut versiot

Kasvihuoneilmiön torjunnassa on selvästi yritetty rauhoitella ihmisiä ikäänkuin nämä uudistukset tulisivat verraten helpolla. Karkeita summittaisia kustannuksia voisivat olla: aurinkopaneelit 9.000 €, akusto 8000 €, aurinkokeräimet (veden lämmittämiseen) ja varaaja 10.000 € eli hybridilämmitys, vesikeskuslämmitys 18.000 € (suoran sähkön tilalle), maalämpö liitettynä vesikeskuslämmityksen lämmöntuottajaksi 17.000 €, koneellinen ilmanvaihto 12.000 €, ilmalämpöpumppu (2 kpl) 3000 €, ikkunoiden vaihto 8000 €, hyvätasoiset ulko-ovet 2 kpl 4000 €. Ulkoseinien lisäeristäminen 30.000 € vuorilaudoituksen uusimisineen, ullakon eristämisen parantaminen vähintään 1000 €. Eli kyllähän siinä muutama etelänmatka saattaa jäädä tekemättä ihan luonnostaan, mutta onpahan sitten parempi mieli, kun esim. sähkön kulutus putoaa kolmasosaan. Kannattavuutta miettiessä harkittava kuinka paljon talon myyntiarvo nousee, kun osa tehtävistä on tehty tai mikä olisi uusi-mattoman tekniikan jäännösarvo.

*Börje Hagner
LVI-DI*

Öljykolmio tarkistaa, huoltaa ja pinnoittaa öljysäiliöitä

Öljykolmion iso auto täytti Kati ja Markus Virran 1950-luvulla rakennetun omakotitalon sisääntulon. He ovat asuneet talossa 16 vuotta, joista viimeiset vuodet ovat miettineet uusia energiavaihtoehtoja.

Öljykolmion auto on ajanut pihaan

Vai pitäisikö edelleen jatkaa öljyllä lämmittämistä? Öljysäiliölle piti kuitenkin tilata huolto ja se varmisti päätöksen, että öljyllä jatketaan. ”Toivotaan, että keksittäisiin joku uusi bioöljy”, Kati Virta totesi. ”Ironista on, että vihdoin kun olimme tilanneet Öljykolmion säiliötämme kunnostamaan, uutisoitiin öljylämmityksen loppuvan.”

Öljykolmion miehet Juri Koski ja Eero Kivimäki eivät usko öljylämmityksen loppumiseen pitkään aikaan. Miehillä on pitkä työura öljysäiliöiden pinnoittajina ja Virtojen omakotitalon pannuhuoneessa kävi jo melkoinen korvia riipova melu.

Vanha huonokuntoinen lämmitysöljysäiliö voidaan kunnostaa uuden veroiseksi sisäpuolisella lasikuitupinnoituksella. Menetelmän etuina on nopeus, sillä työ kestää noin 3-5 tuntia. Kiinteistön rakenteet ja piha-alue säilyvät ennallaan.

Öljykolmion työn suoritus aloitetaan miesluukun avaamisella ja puhtaan öljyn pumppaamisella varastosäiliöön. Säiliön pohjalta poistetaan kondenssivesi ja liete erilliseen lietesäiliöön. Säiliö puhdistetaan ja kuivataan öljystä, jonka jälkeen metallipinta suihkupuhdistetaan kvartsihiekkalla. Puhdistukseen käytetty hiekka poistetaan säiliöstä ja säiliö harjataan puhtaaksi.

Lasikuitupinnoitetta levitetään säiliön sisä-

Kati ja Markus Virta ovat tilanneet pinnoituksen öljysäiliönsä

puolelle 2-5 mm paksu kerros ruiskumenetelmällä. Pinnoite ruiskutetaan tasaiseksi kerrokseksi säiliön seinään, minkä jälkeen pinnoite ilmataan metallitelalla tiiviiksi kerrokseksi metallin pintaan.

Maanpäällisiin, talon sisätiloihin rakennettuihin ja betonibunkkeriin sijoitettuihin säiliöihin riittää pohjaosan pinnoitus. Tällöin pinnoitetaan laatikkomallisen säiliön pohjalevy ja n.30cm pystyseiniä. Lieriösäiliöistä alemmpi 1/3 osa. Pintakerroksen vahvuus on n. 4mm. Maanalaiset säiliöt pinnoitetaan kokonaan, jolloin pinnoitevahvuus on alemmassa 1/3 osassa n 4 mm, ja ylempässä 2/3 osassa n. 2 mm.

Valmiille pinnoitteelle annetaan kovettumisen kiihdyttämiseksi lämpöä (n. 50...60 C) puolen tunnin ajan. Kovettuneen pinnoitteen päälle telataan topcoat-kerros (n. 0,15...0,2 mm), joka kovetetaan myös lämmön avulla. Topcoat tukkii pienet huokokset ja jättää liukkaan pinnan, johon epäpuhtaudet eivät tartu.

Miesluukku on auki ja mies työssään

Eero Kivimäki on hionut säiliöstä liat pois

Lopuksi pinnoite tarkistetaan ja kansi suljetaan. Puhdas öljy palautetaan säiliöön ja lämmitys kytketään päälle. Seuraava puhdistus-tarkastus suositellaan tehtäväksi viimeistään kymmenen vuoden kuluttua. Öljykolmio Oy antaa kymmenen vuoden työ- ja materiaalitakuun. Uusintatarkastus antaa 10 vuoden lisätakuun.

”Pinnoitettu säiliö ei syövy eikä kulu. Jos se joskus joudutaan purkamaan, tarvitaan saha, jolla pinnoite rikotaan”, toteavat Öljykolmion

Eero Kivimäki ja Juri Koski ovat jo vuosia tehneet öljysäiliöiden parissa töitä

miehet. Virrat myhäilevät mielissään siitä, että edelleen voidaan lämpimässä kattilahuoneessa kuivata mm. liikkuvan perheen urheiluasuja.

Haastattelu ja kuvat: Raisa-Tiina Lahtinen
Lähde: Öljykolmio Oy:n nettisivut

Puun kaatoa!

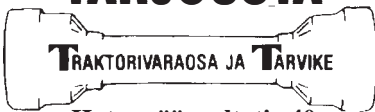
Piha- ja ongelmapuut kaadetaan,
tarvittaessa kiipeämällä

Kotitalousvähennyskelpoinen
Vastuuvakuutus

Ilmainen arviointikäynti ennen kaatoa

Puh. 045 6910 272 Raimo Murto

KANNATTAISI MUUTEN KYSYÄ POLTTOÖLJY- TARJOUSTA

Hatanpäänvaltatie 40
33900 Tampere
Puh. 03-2122 747

ÖLJYKOLMIO OY

Öljysäiliöhuoltoa jo yli 30 vuoden kokemuksella

- Puhdistukset
- Tarkastukset
- Lasikuitupinnoitteet
- Säiliöiden vaihdot
- Poistopuhdistukset
- Säiliöiden poistot
- Myös IBC-pakkaukset

Vanhan metallisäiliön sisäpuolelle
lasikuitu pinnoituksella 10v. takuu!

ÖLJYKOLMIO OY

Puh. 0102 866 080 (hinta 0,0282/puhelu + 0,0595/min.)
www.oljykolmio.fi

Mauno Tulijoki 100 vuotta 29.6. 2019

Viime vuoden kevätlehdessä haastateltu Mauno Tulijoki täytti kesällä 100 vuotta. Pohtolan omakotiyhdistys muisti häntä tervehdyskäynnillä Rientolan pirtillä. Siellä hänelle oli järjestetty juhlatilaisuus tyttärensä Pirjo Paukkusen toimesta.

Kuvissa Omakotiyhdistyksen puheenjohtaja Aki Silekoski onnittelee Maunoa ja toisessa päiväsankari itse soittaa Rientolan soittajien kanssa.

*Iloisia puhalluksia Maunolle
ja onnentoivotuksia
uudelle vuosisadalle!*

toivoo Omakotiviesti ja sen lukijat

Nekalan uudet yrittäjät ovat nykypäivän käsityöläisiä

Mummo oli Kirsi-Marjan käsityöidoli

Yrittäjä Kirsi-Marja Suomalainen oppi mumoltaan, Anna-Liisalta ompelemisen perustaidot, poljettavalla ompelukoneella. *”Mummo luotti, että osaisin ja antoi minulle, silloin teini-ikäiselle, mahdollisuuden verhoilla hänen tyylihuonekalunsa. Anna-Liisan vanha Singer onkin kotona arvoisellaan paikalla.”*

Kirsi-Marja opiskeli 1980-luvulla mallipukineidenompeelijaksi, mutta teki yli 20-vuotisen uran sosiaali- ja koulupuolella, missä oppi kohdamaan erilaisia ihmisiä. Ompeleminen ja muut kädentaidot kulkivat kuitenkin koko ajan mukana.

2000-luvun alkupuolella Kirsi-Marja opiskeli esine- ja tuotesuunnittelunpuolen artesaaniksi ja jo silloin harkitsi oman yrityksen perustamista. *”Olin päättänyt vuosia sitten, että ennen viisikymppisiäni minulla on viides ammatti”.* Kaksi vuotta sitten päätös yrittäjyydestä kypsyi ja Kirsi-Marja kävi Tredussa yrittäjäkurssin. Keväällä 2018 hän perusti KirMaSu nimisen yrityksensä. Lisää potkua ja buustia hän sai yrittäjyyteen, kun

hänet valittiin vuosi sitten TAKKissa järjestettyyn tuoreiden yrittäjien Start up-pajaan.

Hänellä on valoisa työtila Nekalan sydämessä, mihin Kirsi-Marjalle voi tuoda korjattavaksi tai muokattavaksi vanhaa tai uutta vaatetta. Tiluksesta onnistuu myös mittailausvaate ja sisustustekstiilit. Työläiskodin peruja on kierrättämisen ja kestäväan kehityksen arvostaminen. *”Otan mielelläni lahjoituksena vastaan kierrätystuotteisiin sopivia kankaita, nahkoja, lankoja, nappeja ym.”*

Työtilasta löytyy iso pöytä, minkä ympärille mahtuu useampi kurssilainen, sillä Kirsi-Marja järjestää erilaisia kädentaitopajoja, missä kantavana teemana useimmissa on kierrätys. *”Ei tarvitse osata mitään, sillä jokainen on oman elämänsä taiteilija.”* Kannattaa seurata eri kursseja jontaa kädentaitopajoista hänen www.kirmasu.com-sivustolta, Facebookista tai Instagramista. *”Jos ei löydä mieleistä, niin aina voi ehdottaa esim. polttariporukalle sopivaa kokonaisuutta.”*

Kirsi-Marja kannustaa ottamaan ompelukoneen tai saumurin esiin. *”Monilla on sellainen kaapissa, lahjaksi tai perinnöksi saatu, mutta koulussa opittu ompelu ei enää suju ja koneet jäävät käyttämättä.”* Hän auttaa mielellään alkuun. *”Kone kainaloon ja ohjekirja mukaan, niin katsotaan yhdessä miten se toimii.”*

Hän on ihastunut aitoon ja alkuperäiseen korkkikankaaseen, mikä on ekologinen valinta uusista materiaaleista. *”Toinen loistava materiaali on vegaaninen nahka eli nahkapaperi, mikä on valmistettu selluloosasta ja lateksista. Moni ihmettelee, voiko tuota pestä. Kyllä voi, samaa materiaalia on käytetty vuosikymmeniä Lewis-farkkujen vyötäröllä olevassa merkissä.”*

Kirsi-Marja kutsuu kaikki tutustumaan toimintaansa ja hänellä on avoimet ovet joka kuun ensimmäinen tiistai klo 15-17. Samalla voi katsoa löytyisikö hyllystä jotain uniikkia tuotetta mukaan omaksi tai lahjaksi.

”Lämpöisesti tervetuloa!”

Heljä hellii hapanjuuresta leivän

Leipomo Jyvä avattiin 7. elokuuta. Yrittäjä Heljä Mantere on tehnyt uraa elintarvikealalla työskennellen alan yrityksissä kolme vuosikymmentä mm. Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. *”Valmisruokaa, lihateollisuutta, kalateollisuutta, tuoteturvallisuuden kehittämistä, elintarviketeollisuuden johtamista, projekteja.”*

13 vuotta hänellä on ollut koti Tampereella, mutta työviikot ovat kuluneet muualla.

Heljä kertoo, että hapanjuurileivonta on kiehtonut häntä pitkään. Juureen leivottaessa lähtökohta on, että hyvään leipään tarvitaan vettä, jauhoja ja suolaa. Leipä tehdään ajan kanssa ja käsin. Juuri ja pitkä nostatus yhdessä tekevät viljan aineosista hepommin sulavaa ja moni, joka ei pysty syömään hiivalla nostaterrua leipää kokee, että hapanjuurileipä sopii osaksi ruokavaliota.

Meillä Suomessa on perinteisesti leivottu ruisleipää hapanjuureen. Vaalean hapanjuurileivän

leivonta lähti 15-20 vuotta sitten USA:n länsirannikolta ja Ruotsiin se rantautui kymmenisen vuotta sitten. Mm. nykyisin Turussa on jo kaksi hapanjuurileipomoa, Helsingissä useampia ja toki muuallakin Suomessa. *”Tampereella ei ollut puhtaasti juureen vaaleaa leipää leipovia leipomoita, ja siihen saumaan päätin perustaa Jyvän -hyvää leipää pirkanmaalaisista viljoista. Aloitin tuotteiden kehitystyön kesällä 2018 kokoamalla raadin arvioimaan tuotteita: nuoria, eläkeläisiä, lapsiperheitä. Siemensaaristolaisesta tuli suosituin, vaikken siitä henkilökohtaisesti pidäkään. Ja ryhmän kanssa kehitetyllä Hunajaiselle suklaapaahetoleivälle on muodostunut ihan oma asiakaskuntansa.”*

Leipomo Jyvän hapanjuureen leivottua leipää on saatavana ainakin Nekalasta Nekalankulman ja Tammelasta Vellamonkadun K-marketeista ja Kuljun Kartanosta sekä Cafe Puustista. Sitä voi myös käydä maistelemassa kahvin tai teen kera ja ostamassa lämpimäisen mukaan leipomon yhteydessä olevasta myymälästä keskiviikosta perjantaihin klo 10 – 18 ja lauantaisin klo 10 - 15 *”Vilja leipiini tulee pirkanmaalaisilta tiloilta: Rekolasta Kangasalta ja Ihamuotilasta Ylöjärveltä ja jauhetaan Ylöjärven vehnämyllyssä. Jatkojalostan pirkanmaalaista viljaa. Koska välikäsiä ei ole, leipäketjun tuotto jakautuu tasaisemmin. Tavoitteenani on maksaa reilu hinta myös viljelijälle. Tärkeää on myös leipäketjun läpinäkyvyys eli tiedetään mistä raaka-aineet tulevat ja se kerrotaan avoimesti kuluttajalle.”*

KirMaSu ja Jyvä löytyvät Nekalasta, osoitteesta Mäntyhaantie 5-7.

Postiosoite on Ahlmanintie 56.

Haastattelu Raisa-Tiina Lahtinen

Kuvat R-T Lahtinen ja haastateltavien arkisto

Piha
Puutarhaksi

*Tartu hetkeen,
ota yhteyttä!*

Sanna Saari | 040 551 9950 | info@pihapuutarhaksi.fi

Kirmasu

KIRSI-MARJA SUOMALAINEN

Kädentaitoa sydämellä

Ahlmanintie 56
(käynti sisäpihan puolelta)
0445372733, soita ja sovi tapaaminen
www.kirmasu.com

OMPELUPALVELU

- ♥ korjaus- ja muokauspalvelut
- ♥ mittatilausvaatteet
- ♥ sisustustekstiilit

UNIIKIT KIERRÄTYSTUOTTEET OMAKSI TAI LAHJAKSI

KÄDENTAITOPAJAT

Leivomme leipää ja leivonnaisia hapanjuureen Tampereen Neklassa

Tervetuloa seuraamaan!

@leipomojyva

Jyvä

leipää & leivonnaisia

Leipomo Jyvä
Ahlmanintie 56
(sisäänkäynti Mäntyhaantie 5-7)
33800 Tampere, Finland
leipomojyva.fi

Hautaustoimisto Olavi Moisio

- elää ja voi hyvin uuden yrittäjäpariskunnan voimin

Uudet yrittäjät Anne ja Pekka Jokiranta

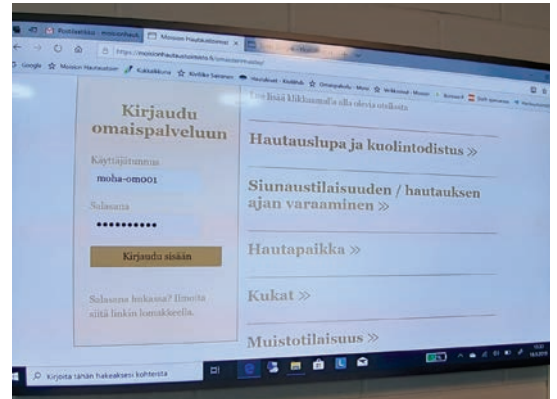
Pekka Jokiranta oli tehnyt jo 35 vuotta hautausalalla töitä, kun joutui ottamaan kintaan kädestään kesken lumitöiden. Puhelin soi ja siitä lähti puolen vuoden kestänyt prosessi ja kypsyminen tuntemansa alan yrittäjyyteen. Elettiin tämän vuoden talvea, kun Kalevi Alanen, Hautaustoimisto Olavi Moisioin pitkäaikainen yrittäjä soitti ja kysyi, lähtisitkö yrittäjäksi? Alaset olivat päättäneet jäädä eläkkeelle, eikä omasta perheestä löytynyt jatkajaa.

”Rouva jo ihmetteli, tuleeko siitä ollenkaan valmista, sillä ensin piti varmistaa rahoituspuoli. Pankin ja Finnveran kanssa neuvottelut venivät.”

Kesäkuun alussa tänä vuonna Pekka Jokiranta avasi viikonlopun aikana uusiksi remontoimansa liikkeen Tuomiokirkonkatu 26:ssa, Stockmannin kävelykadulla. Sanonta ”Onni onnettomuudessa” piti myös paikkansa, sillä puolisonsa Anne Jokiranta oli pyörätapaturmassa telonut olkapäänsä, eikä voinut enää

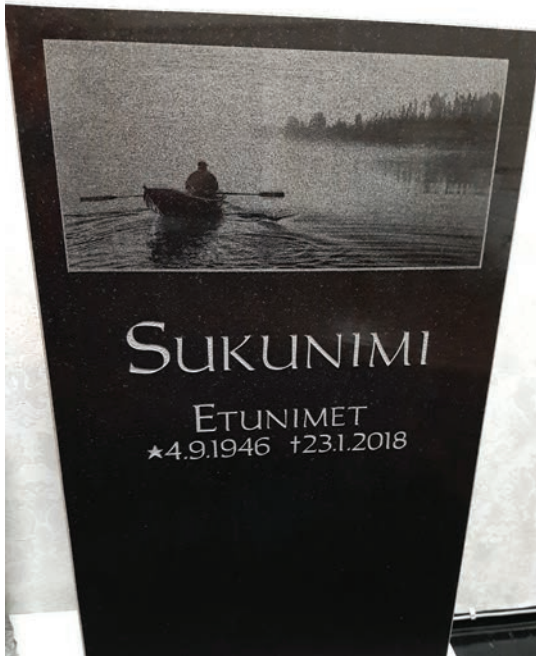
entistä ammattiaan kaupungin palveluksessa hammashoitajana hoitaa. *”Anne ottaa nyt meillä asiakkaat vastaan ja sopii kokonaisjärjestelyistä.”* Pekka ajaa edelleen hautausautoa. *”Olin viralliselta titteliltäni hautausauton kuljettaja ja ennen sitä toimin sairaankuljettajana. Tuttua työtä samoin kun arkkujen verhoileminen, jota teen vielä pienimuotoisesti”*

Jokirannan päätyönään vakuutuksia myyvä poika auttaa vanhempiaan tarpeen tullen. *”Poikaa tarvitaan varsinkin tietoteknisissä asioissa. Hänen ansiostaan meillä on mm. tämä näyttötaulu liikkeen seinällä”*, Anne Jokiranta

Nettisivellus on osa nykyaikaista hautauspalvelua, mutta täyden palvelun saa toki edelleen myös paikanpäällä hautaustoimistossa.

kertoo ja avaa ruudun, jonka avulla on omaisten nähtävissä laaja valikoima arkkuja ja urnia sekä muuta hautaukseen liittyvää. Aivan uutta on mm. Omaispalvelu/Omaisten muistio, joka toimii yksisuuntaisesti tiedotuskanavana salasanan kautta. *”Annamme kokonaisvaltaisen palvelun, omaisen tehtäväksi jää vain yhteys pappiin.”*

Hautakiveen on mahdollista saada kuva vaikkapa mökkirannasta

Lippu korkealla, vaikka puolitangossa

Hautaustoimisto Moision tiloissa on näyttötaulun lisäksi esillä arkkuja ja urnia sekä muutama hautakivi. Vaikka Tampereella tuhataan 85% vainajista, moni haluaa rakkaalleen kauniin arkun. Toiveita kuunnellaan ja ne toteutetaan. Arkut ovat kaikki kotimaassa valmistettuja, vain joku uurnamalleista tulee Virosta. ”Kuulumme Suomen hautaustoimistojen liittoon, joka yrittää pitää kv-ketjut pois-

sa maamme markkinoilta”, Jokiranta toteaa. ”Pidämme Suomen lipun korkealla, vaikka se tosin meidän kohdalla on puolitangossa.”

Pekka Jokiranta painottaa, miten edellinen omistajapariskunta hoiti tärkeän työn hautaustoimistossaan hyvin. Olemme saaneet heidän työstään jatkuvasti positiivista palautetta. ”Haluan tehdä työni myös yrittäjänä niin, että omaiset ovat vähintään yhtä tyytyväisiä.” Anne Jokiranta jatkaa: ”Tätä palvelua tehdään rehellisesti, kunnioittaen, pyyteettömästi ja rakkautella.”

Jokirannat ovat vannoutuneita omakotiasujia. Koivistonkylässä lapsuutensa ja nuoruutensa asunut Anne on omaa sukuaan Syväjärvi, jonka isä Eero toimi aikoinaan mm. Koivistonkylän omakotiyhdistyksessä ja hankki ilmoituksia Omakotiviestiin. Nyt Annella ja Pekalla on oma talo Ylöjärven puolella, ja kuulemma sielläkin kuulutaan omakotiyhdistykseen. Mökkeilyä, luonnonrauhaa järven rannalla ja saunomista rakastava pariskunta iloitsee siitä, että miniä koulututtu perunkirjoittajaksi.

Lisäksi tämä opettaa mustaa friisiläishevostaan Onnia kärryille. ”Haaveena on tarjota mahdollisuutta vainajan kuljetukseen hevoskärryillä”, Anne Jokiranta kertoo.

Juttu ja kuvat Raisa-Tiina Lahtinen

Moision Hautaustoimisto

Tuomiokirkonkatu 26, 33100 Tampere

Pekka Jokiranta, puh. 050 555 4326 / 03 212 4164

www.moisionhautaustoimisto.fi

Huom! Asiakkaillemme maksuton 2 h parkki (P-Hämppi / Stockmann Q-Park)

Viherkuiskaajan kynästä

Aurinko on juuri siirtynyt taivaanpallon pohjoiselta puoliskolta eteläiselle. Kokijan elämänsis-torian mukaan sen mukanaan tuoma lisääntyvä pimeys tuo joko turvaa tai pelottaa, toisinaan molempia. Näe, tule nähdyksi, vetäydy rauhaan, viritä aistit.

Omakotiasumisen pihapiirissä on totuttu valaisemaan kulkureitit, pääsisäänkäynti, terassi, ulkorakennusten sisäänkäynnit ja ehkäpä vielä jokin mukava yksityiskohta puutarhasta. Harvemmin tullaan ajatelleeksi, että myös se, mitä ei valaista, luo tilaa – ikään kuin seinät tai sylin sille valaistulle alueelle. Näin koko puutarhan kokeminen voi olla hyvin erilainen päivänvalossa ja pimeän tullen. Samalla kun luot jännittäviä tiloja valon, varjon ja pimeän avulla, säästät siis energiaa, kun jätät koko pihan valaisematta. Kaikkia edellä mainittuja valaistuskohteita yhdistää turvallisuus. On paljon helpompi asettaa askelensa, kun kulkuväylät ovat valaistut. Valaistus kertoo myös, että ollaan kotona. Itse sähkönkäytön turvallisuudesta nämä eivät vielä kerro mitään. Siitä kertoo enemmänkin IP ja suojausluokka.

KURKKAAMILLA VALAISET JA MILLOIN VALAISET

IP tulee sanoista International Protection ja kuvaa suojausluokkaa. Tarve luokitukselle on, koska sähkölaitteita käytetään hyvin erilaisissa olosuhteissa. Aina on järkevää käyttää tarkoituksenmukaisia sähkölaitteita, mutta mitä vaativammat olosuhteet ovat, sitä enemmän korostuu oikean valinnan arvo. IP-luokitus kuvaa vesisuojausten sekä suojausten kattavuutta vieraiden esineiden ja pölyn sisään pääsyyllä. Ulkona käytettävät laitteet tulee olla suojattu vedeltä, siirrettävissä laitteissa tämä merkintä on yleensä IPX4, jossa numero neljä kertoo, että laite on suojattu roiskivalta vedeltä, joka suunnasta. Huomaa myös, että käyttölämpötilalla on merkitystä, varsinkin jos laitteessa/valaisimessa on muovieristeinen johto, murtuu se helposti pakkasessa. Jatkojohtojen käyttöön tulee erityisesti perehtyä ja huomata, että ne ovat tarkoitettut vain väliaikaiseen käyttöön ja silloinkin sen kaapelin tulee olla kumieristeinen ja jatkopistorasian kotelointi tulee olla vähintään suojausluokan IP 44 tai

IP 54 tasoinen. Ulkona käytettäviä jatkojohtoja tulee syöttää vain asianmukaisista ulkopistorasioista. Unohda heti siis kaikki hengenvaaralliset viritykset, joissa sähköä otettaisiin sisätiloista ulos ja vieläpä litistettäisiin johto ikkunan karmin väliin. Tutustu myös aiheeseen vikavirtasuojia ja jatkojohtoja on mm. saatavissa sellaisia, joissa pistotulppaan on liitetty vikavirtasuojia. Jos huomaat tarvitsevasi aina jatkojohtoa samassa paikassa, on aika ottaa yhteyttä alan ammattilaiseen ja hankkia kiinteämpi ratkaisu tilanteeseen.

Haasta itsesi myös tutkimaan LED-valotarjontaa ulkokäyttöön. Tutustumiseen houkutan sanoilla ympäristöystävällinen sekä matalan kulutuksen ja oivallisen valotehon yhdistelmä. Kaikkia pihan valittuja kohteita ei tarvitse myöskään valaista koko ajan. Ajastimet ja liiketunnistimet auttavat asiassa paljon, kohti järkevää ja pienennettyä kulutusta, valaisin kerrallaan. Ja kun lähdet hämärän hyssyissä pois pihasta, muista näkyä myös itse ja tarjoile heijastin myös nelijalkaiselle ystäväillesi. Ja silloin kun itsestäsi tuntuu, että olisi kaikista parasta käyttää pimentyvää aikaa myös lepoon, tee se – niin luontokin meitä neuvo.

Viihtyisiä hetkiä pimeneviin hetkiin!

Sanna Saari
viherkuiskaaja
maisemasuunnittelija

PihaPuutarhaksi Oy

Piha
Puutarhaksi

Ikurin - Haukiluoman Oky 70 vuotta!

Ikurin Virelään oli kokoontunut sunnuntaina 15.9. iso joukko alueen asukkaita, sillä Ikuri-Haukiluoman Omakotiyhdistys ry täytti vuosia.

Kokonaista 70 vuotta on toimittu omakotiväen parhaaksi.

Juhlassa nähtiin video, jossa esiintyi vanhoja ikurilaisia kertomassa alueen rakentamisesta aivan alusta nykyhetkeen.

Kaupungin puheenvuoron piti, mutta myös ikurilaisena paikalla oli valtuutettu ja kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja Pekka Salmi.

Tampereen Omakotiyhdistysten Keskusjärjestön tervehdyksen toi puheenjohtaja Juhani Skogberg.

Kuvat: Sakari Partio

Finnin-Lukonmäen oky:n 50 v -juhlaristeily Näsijärvellä M/S Intillä

Yhdistyksen täyttäessä pyöreitä vuosi vuosikokous päätti järjestää juhlat, joihin pääsy ei jää hinnasta kiinni. Osallistujia saatiin n.50. Kaupunginosassa kauimmin asunut jäsenemme Veikko Olden vaimoineen oli mukana, samoin yhdistyksen aiempia puheenjohtajia, Martti Malinen (1944 alkaen Veikon kaveri) ja kunniapj Taisto Loponen. Lasten huvitoimikunnan Marja Luoma ja yhdistyksen sihteeri Ritva Julku yhdessä rahastonhoitaja Jouko Heistaron kanssa järjestivät tiedotuksen ja muut käytännön asiat.

Muillekin kiitokset.

Sääet olivat lähes helteiset vielä elokuun puolivälissä. Tämäkin meni nappiin.

Satamasta lähdettiin yhteislaulun ja nuorison säestäessä aluksen keulassa. Kilistettiin juhla-maljat ja syötiin maistuvat ruuat. Ruuat toimitti Marin Lounaskahvilan pitopalvelu Kaukajärveltä. Puheitakin pidettiin, mutta enimmäkseen iloisen puheensorinan merkeissä kajuutan puolella. Kannellakin puhuttiin, jossa virallisen puheen piti puheenjohtaja Tero Vehviläinen seisten laivan keulassa, tuulten tyntyessä Pimeäsal-messa.

Tontinvuokrien tulevat korotukset, kaupunginhallituksen ja asunto- ja kiinteistölautakunnan päätösten mukaisesti, huoletti eläkeikään ehtineitä jäseniämme. N. 3000€ vuodessa tontista on iso lisä peruskorjausikään ehtineen talon kustannuksiin.

Ratikan pysäkit eivät menneet kaikkien toivomalla tavalla ja rakoilua joidenkin työmaan lähellä olleiden talojen kivijaloissakin oli havaittu. Johtuiko Tampereen kaupungin tonttipolitiikasta vai mistä, mutta työikäisiä lapsineen ei tälle risteilyllä montaa osallistunut. Sanoisinko, että varsin tyypillinen ikäprofiili monien muiden talkooyhdistysten tapaan. Hyvä, kun on vanhaa kantajoukkoa mukana!

Uudet kymmenluvun alkaessa puheenjohtaja luovutti yhdistyksen viirit(nro) Ritva Julku(50), Minna Mattila(51), Marja Luoma(52), Tapani Leppänen(53), Oili Malinen(54)

Kuvat ja teksti Tero Vehviläinen

pjt Martti Malikainen, nykyinen Tero Vehviläinen, Taisto Loponen, istumassa Marja Luoma, Oili Malinen, Minna Mattila ja Ritva Julku

Rautaharkon oky 65 v.

Rautaharkon omakotiyhdistys on tänä vuonna 65-vuotias! Tätä päätettiin jo viime vuoden syyskokouksessa juhlistaa paitsi järjestämällä kesäjuhlat, myös tarjoamalla jäsenmaksu puoleen hintaan. ”Alennusmyynti” ei tuonut uusien jäsenen ryntäystä.

Rautaharkon kesäjuhlat järjestettiin heleänä mutta tuulisena helluntaina 9.6.2019 Rautaharkonpuistossa ja kaikki rautaharkkolaiset olivat tervetulleita juhliin. Juhlien järjestämiseen saatiin avustusta myös Tampereen kaupungin eteläisestä aluerahastosta, kiitos siitä!

Juhlissa oli tarjolla makkaraa ja jäätelöä, kahvia ja mehua, sekä tietysti myös hieman viihdykettä ja puuhaa: kulttuuriosuuskunta UULUn musiikillinen satuseikkailu Muurikki ja metsän väki, lastentaikuri Paspartuu, pompulinna ja vilttikirppis. Tunnelma oli leppoisaa, kuten kuvista näkyy!

Kesän mittaan myös urakoitiin pienimuotoisesti haittakasvien torjunnan parissa. Lупiinia ja jättiputkea saatiin poistettua, vaikka näitä talkoita saa kyllä järjestää jatkossakin.

Sulkavuoren keskuspuhdistamon rakennustyöt eivät ole jääneet huomaamatta Rautaharkossa, sen verran kovina ovat huoltotunnelin räjäytykset tuntuneet. Elokuun alkupuolella yhdistys ja Keskuspuhdistamo järjestivät tutustumisretken rakennustyömaalle sekä sen jälkeen louhinnan ja louhintaturvallisuuden esittelyä ja mahdollisuuden keskustelulle TAKK:n tiloissa. Onneksi työn edetessä metelikin on vaimentunut. Jatkoa seuraa sitten ensi vuonna, kun tunneleita räjäytellään Rautaharkon alla...

*Elina Nurminen
Rautaharkon Oky:n pj*

KUMPULAN ELOJUHLAT 2019

Kumpulan omakotiyhdistyksen elojuhlat pyörähtivät käyntiin 17.8. klo 18.00 aurinkoisen sään vallitessa. Juhlapaikalle kerääntyikin mukavasti porukkaa, lähes 100 kyläläistä saapui vietämään lauantai-iltaa hyvässä seurassa.

Avajaispuheen jälkeen haastattelin henkilöä, jonka esittelin ”Mösjö” Pomppiduuksi. Ilmoitin, että Pomppiduu on saapunut Ranskasta tänne juhliimme valmistamaan kurmea ruokaa. Lisäksi kerroin, että hän ymmärtää täysin suomen kieltä, mutta ei puhu sitä sanaakaan. Haastattelin häntä suomeksi, jonka jälkeen hän vastasi ranskaksi. Katsojille suomensin, vaikka en osaa sanaakaan ranskan kieltä, mitä Pomppiduu kertoi.

Illan mittaan huomasimme, että kyseinen kokki olikin suomalaisranskalainen, erinomaista suomea puhuva, Kumpulassa asuva Yoni Ichtertz (kuvassa).

Ohjelmaosuuden aloitimme kuvaelmalla, johon katsojat osallistuivat. Kuvaelman jälkeen Leena Katriina Leppänen laulatti kansaa, jonka jälkeen hänen juontamansa muotinäytös ihastutti katsojat. Esiintyvät mannekiinit pukeutui-

vat mitä mielikuvituksellisempiin vaateluomuksiin (kuva yllä).

Tytti Vuolle selosti asiantuntijan ottein keparikisan. Kisaan osallistuneet hieman yli 20 osallistujaa selvittivät esteradan mallikkaasti. Kunniakirja, mehut ja makeiset odottivat niin hevosia, kuin ohjastajakin heidän ylitettyään maalilinjan. Leikkimielinen Kumpula tietovisa aiheutti vain yhden protestoinnin, pienen neuvottelun jälkeen sekin vietiin sovussa päätökseen.

Pomppulinna oli jälleen ahkerassa käytössä. Siellä pikkuväki sai purkaa suurimmat liikunta-paineet. Mösjö Pomppiduuun herkkujen lisäksi pufeesta sai pikkurahalla makkaraa, kahvia, pullaa, limuja, karkkeja ym. suussa sulavaa. Perinteinen kolikonheitto ratkesi jälleen, onnellinen voittaja pisti ”pokaalin” kiertämään ja näin muutkin osallistujat pääsivät nauttimaan voitosta. Jotta ilta oli täydellisen kansainvälinen, turkulainen trubaduuuri Markus Kivivuori piti huolen musiikkitarjonnasta.

*Teksti Pentti Sillman
Kuvat Johanna Sillman*

Lamminpään-Tohlopin omakotiväki kierrättää, kerää ja retkeilee

Länsi-Tampereella, lähes Ylöjärven kainalossa toimii meidän mukava yhdistys, johon kuuluu nelisensataa kotia. Perinteet ovat pitkät, sillä vietimme kolme vuotta sitten 70-vuotisjuhlaa. Omakotiyhdistysten merkitys on muuttunut, mikä näkyy jäsenmäärän laskuna: meilläkin ”parhaista vuosista” on tultu alaspäin parinsadan kodin verran. Olemme yrittäneet löytää uusia, nykyperheitä kiinnostavia ja heitä palvelevia muotoja perinteisten rinnalle ja uskomme, että tästä on suunta vain ylöspäin.

Yleisilmeen vuosittainen kohotus

Hyvä palvelumuoto on keväinen puutarhajätteen ja risujen keräys. On paljon perheitä, joilla ei ole peräkärkyä tai edes autoa, jolloin erityisesti pensasaitojen tai muiden isojen risujen poistaminen on lähes mahdotonta. Olemme vuosien ajan kiertäneet keväisin alueella kuorma-auton ja kouran kanssa viemässä nämä vaikeat roskat pois. Tästä olemme saaneet paljon kiitosta erityisesti ikäih-misiltä. Meidän kaikkien on myös mukava ulkoilla alueella, kun pihapiirit ovat siistejä. Tässä ovat olleet raavaat miehet pääosassa, mutta sihteeri-taloudenhoitajamme Rauni Kallio-Ruohonen heittäytyi mukaan tänä keväänä talkooporukan ollessa sillä kertaa vähissä.

Marita Liulian taulut ovat monimerkityksisiä

Retkiä

Perinteitä vaalitaan myös järjestämällä tavallisesti kesäisin teatteri- ja muita retkiä. Kotimaan matkailu on aika kallista ja siksi viime vuosina retket ovat suuntautuneet lähiseudun kulttuurientoihin. Se on kuitenkin todistanut, että

Laukon kartano sijaitsee upeissa maisemissa Pyhäjärven rannalla

ei kannata lähteä merta edemmäs kalaan, kun kotivesissäkin riittää satoa. Viime vuosina kesäteatteriretkiä on tehty mm. Hämeenlinnaan, Valkeakoskelle ja Eräjärven Rönnille. Tänä kesänä vaihdettiin vähän alaa ja vietettiin ihanaa kesäpäivä Vesilahdessa Laukon kartanon upeissa maisemissa huippukokki Arto Rastaan suunnittelemissa herkuista, lukuisista taidenäyttelyistä ja ihastuttavan Angelika Klasin tangokonsertista nauttien. Eipä voisi olla täydellisempää tapaa viettää lomapäivää! Retkeily kiinnostaa ja on iloinen asia, että vuosittain on mukana muitakin kuin uskollisinta retkiporukkaa, joka takaa retkien toteutumisen aina uudelleen ja uudelleen.

Angelika Klasin tangotulkinnat saivat yleisön haltioitumaan

Jukka Rintala tekee pukuluonoksistaan taideteoksia

Kierrätys kunniaan

Monilla omakotiasujilla on ollut paha tapajemmata pahan päivän varalle tavaraa, jota todellisuudessa vain harvoin enää tarvitsee. Varastotilat ovat katosta lattiaan täynnä pääosin turhaa tavaraa. Kehitimme pari vuotta sitten perhekirppiksen, jotta jokainen voisi yrittää päästä tästä ”jos joskus tarvis” –tavarasta eroon hyvissä ajoin, ennen kuin se on niin vanhaa, et-

tei se kelpaa enää muillekaan. Kestävä kehitys on päivän sana ja myös me yritämme kierrätysteemalla olla mukana nykyajassa.

Mistä nuoret perheet mukaan?

Mielestäni emme vielä ole löytäneet sitä viisasten kiveä, jolla nuorempi väki laajemmin innostuisi omakotiyhdistyksen toiminnan avulla oman alueen kehittämistä ja yhteisöllisyyden lisäämisestä. Avasimme muutama vuosi sitten omat nettisivut ja myös somessa olemme mukana. Olemme tehneet työtä myös Tohloppijärven suosittu Vanhan uimarannan laiturin palauttamiseksi ja nopeusrajoitusten lisäämiseksi alueella. Palkitsemme stipendein lähikoulun oppilaita järjestämällä mm. valokuvakilpailun, jonka avulla kannustamme kuudesluokkalaisia tarkkailemaan ympäristöään eri teemoista. Toivomme, että alueen viihtyisyyden ja turvallisuuden edistäminen sekä yhteishengen ja positiivisen asenteen luominen tuo lopulta myös lapsiperheet mukaan tähän erittäin edulliseen harrastukseen, johon ei tarvita autoja, kalliita välineitä eikä paljon aikaa, vaan jota voidaan harrastaa ja kehittää kotikulmilla sellaiseksi, mitä tekijöistä tuntuu hyvältä.

*Tuija Mäkinen
puheenjohtaja
Lamminpään-Tohlopin omakotiyhdistys*

Rydydynpohjassa kisailtiin

Rydydynpohjan perinteinen lasten ja lastenlasten kolmiottelu kisailtiin 12.8. Lielahden koulun kentällä. Lajeina olivat juoksu, pallonheitto ja pituushyppy. Mukana oli 24 lasta ja suuri kannustusjoukko.

Kuvat ja teksti: Raimo Mikkonen

Lämpölaitehuolto Honkiniemi

- Öljypoltin asennus ja -huolto
- Kattilahuonesaneeraukset
- Säiliöasennukset
- Lämmönsäätöautomatiikat
- Aurinkolämmityslaitteiden asennukset
- Tarvikemyynti

P. 040 3544 885

honkiniemi@hotmail.com

www.honkiniemi.com

KALKUN KOTISEUTUKÄVELY

Kesäkuun viidennen iltapäivä enteili ”Mörkö” helteen saapumista. Ehkä mainio ulkoilusää tai sitten vain mielenkiinto ympäristöään kohtaan oli saanut yli viisikymmenpäisen yleisön kokoontumaan Kalkun K-marketin pihaan. Tulossa oli Kalkun Omakotiyhdistyksen järjestämä kotiseutukävely.

Täsmällisesti kello kuusi saapui paikalle myös historioitsija Matti Vuorikoski joka oli lupautunut toimimaan kotiseutukävelyn asiantuntijana ja opastajana. Matti Vuorikoski on kirjoittanut laajasti Kalkun historiasta kirjaansa ”Länsirajan tarinoita” joka käsittelee Tampereen länsipuolen historiaa kivikaudesta 1900-luvun lopulle.

K-marketilta lähdettiin kohti ”Myllykylää” jossa ensimmäiset asunnot oli rakennettu 1800-luvun alussa.

Ensimmäinen mylly Kalkun läpi virtaavaan Myllypuroon rakennettiin tiettävästi jo 1600-luvun lopulla ja 1890 – 1920 koskessa toimi jopa kaksi myllyä. Myllyn yhteyteen rakennettiin myös myllypirtti, jossa asiakkaat saattoivat odottaa jyvien sä jauhatukseen pääsyä.

Kosken partaalla toimi myös tilketehdas 1900-luvun alkupuolella. Alun pitäen Kalkussa oli vain Pitkäniemen ja Villilän kaskialueita ja niittyjä. 1800-luvulla syntyi myös ”Töllikylä”, johon kuului kaksi Pitkäniemen torppaa ja mäkitupa.

Varsinainen kaupunginosa Kalkusta muodostui vasta 1950 luvulla

Tällöin Kalkussa oli myös kauppoja, posti ja kioski. Monta mukavaa tarinaa kuultiin Myllykylän ja Töllikylän vaiheista ja siellä asuneista henkilöistä kuten vesikeisari Paavo Halmeesta, Salosen mammasta ja hierojasta, jonka kaikki

tunsivat, mutta nimeä ei oikein kukaan tiennyt. Hyväntahtoista naureskelua aiheutti myös muistelu Heikkisen talossa sijainneesta Aromaabaarista, jossa ehti tapahtua asia jos toinenkin.

Töllikylästä kävely jatkui kohti Porin junarataa ja siellä sijainnutta Kalkun seisaketta, jonka kautta suurin osa alueen rakennustarvikkeista kuljetettiin, koska Kalkussa ei oikein vielä ollut kunnan tietä.

Seuraavaksi kävely siirtyi Myllypuron toiselle puolelle kohti uudempaa Kalkunvuoren asuinalueita ja siellä sijaitsevia kenttälinoitteita. Kenttälinoitteet, jotka kansankielessä ovat vain juoksuhaudoja, on rakennettu venäläisten toimesta 1917 – 1919 estämään saksalaisten mahdollista hyökkäystä Porin radan suunnalta. Kalkun Omakotiyhdistys on adoptoinut osan linoitteista ”adoptoi monumentti” ja on sitoutunut pitämään juoksuhaudat siistinä ja ennallaan jälkipolvien nähtäväksi.

Uuvuttavan loppunousun Mustavuoren laelle jälkeen oli mukava hiukan levähtää, sulatella kaikkea kuulemaansa ja nauttia yhdistyksen kahvi-, juoma- ja makkaratarjoilusta.

*Teksti ja kuvat
Markku Ahonen*

23 kuljetusurakoitsijaa tyhjentää päivittäin yli 12 000 jäteastiaa

Jätekuljetuksia on kilpailutettu uudelleen Pirkanmaan Jätehuollon toimialueella. Uudet seka- ja biojäteurakat käynnistyvät Tampe-reella lokakuun alusta. Uudet urakat vaativat osin ajoreittien järjestelyä, ja tyhjennyspäiviin ja -viikkoihin tulee jonkin verran muutoksia. Tyhjennykset vakiintuvat siirtymäajan jälkeen tietyille viikonpäivälle.

Ei siis kannata hätkähtää, jos tuttu kuljet-taja ei tyhjennäkään jäteastiaa totuttuna päi-vänä. Kaikki tyhjennykset hoidetaan, eivätkä muutokset edellytä asiakkailta yhteydenottoa. Maltti on valttia! sanoo tekninen päällikkö Timo Varsala Pirkanmaan Jätehuollosta.

Oman jäteastian tyhjennyspäivän voi tarkis-taa Pirkanmaan Jätehuollon sähköisestä asi-oinnista: www.pjhoy.fi/verkkopalvelut

Kaikkiaan Pirkanmaan Jätehuollon alueella jätteitä kuljettaa 23 kuljetusurakoitsijaa. Jäte-autoja on liikenteessä 52 ja kuljettajia 98. Päivittäin tyhjennetään noin 12 300 jäteastiaa.

Maan edullisinta jätehuoltoa

Pirkanmaan Jätehuolto Oy vastaa kuljetus-ten kilpailutuksesta, reitityksestä, asiakaspal-velusta ja laskutuksesta. Jätteenkuljetusurakat kilpailutetaan viiden vuoden välein. Kaudesta

kaksi viimeistä vuotta on neuvoteltavia optio-vuosia.

Urakkakausien vaihtuessa reititykseen jou-dutaan tekemään muutoksia, jotta jätteenkul-jetukseen käytetyt kilometrit pysyisivät mah-dollisimman vähäisinä ja jätteenkuljettajan työpäivät kohtuullisina.

Keskitetyllä kilpailutuksella saatu tehokas logistiikka säästää ympäristöä ja asukkaiden jätehuoltokustannuksia. Suomen Kiinteis-töliiton valtakunnallisen Indeksitalo 2019 -vertailun mukaan Pirkanmaan Jätehuollon tyhjennys hinnat ovat maan edullisimmat. Vertailussa oli mukana 59 kuntaa.

Lajitellaan biojätettä kimpassa

Naapureiden kanssa yhteinen jäteastia sopii omakotiasujille, jotka haluavat lajitella biojätteen.

pjhoy.fi/biokimppa

**PIRKANMAAN
JÄTEHUOLTO**

Asiakaspalvelu, puh. 03 240 5110
www.pjhoy.fi

Torju Kylmää

- Koti lämpimäksi ja energiatehokkaaksi Termex- selluvillalla

Tiedätkö, miltä kotisi yläpohja näyttää?

Yläpohja on usein ahdas, pölyinen, vaikea kulkuinen ja kylmä tai kuuma paikka. Tämän takia yläpohjassa käydään harvoin, eikä siellä välttämättä osata tarkistaa oikeita asioita yläpohjan turvallisen ja energiatehokkaan toiminnan kannalta. Siksi asiantuntijan tekemä arviointi yläpohjassa on kätevä ja luotettava keino varmistaa yläpohjan kunto. Termexin lisäeristysasiantuntija liikkuu ja tarkastaa yläpohjan asukkaan puolesta turvallisesti ja vaivattomasti, näin saat varmuuden, onko yläpohjasi nykyvaatimusten mukainen ja energiatehokas. Maksuttomalla arviointikäynnillä asiantuntija tarkistaa lämmöneristeen määrän ja kunnon, yläpohjan tuulettuvuuden, aluskatteen kunnon, piipun palosuojauksen sekä onko hiiret tai oravat päässeet tekemään tuhojansa yläpohjassa.

Termex Sidox Selluvilla – uuden sukupolven puhalluslämmöneriste

Termex selluvilla valmistetaan Suomessa ekoenergialla kierrätetystä sanomalehtipaperista. Selluvilla on turvallinen ja hengittävä eriste, jonka ansioista yläpohja on lisäeristämisenkin jälkeen hengittävä, paloturvallinen sekä kosteusteknisesti toimiva. Termex- selluvillalla lisäeristämällä siis pienennät omaa hiilijalanjälkeäsi ympäristöystävällisellä tuotteella.

Termex Sidox® on nykyaikainen Termex-Selluvillan puhallusmenetelmä, joka mah-

dollistaa saumattoman, painumattoman ja liikkumattoman lopputuloksen. Sidox® pitää eristeen paikoillaan yläpohjassa, ilman tuulenohjaimiakin. Edut syntyvät uudesta ja kehittyneestä asennustavasta, jolla kuidut sidotaan toisiinsa ja yläpohjan rakenteisiin. Sidox® on yläpohjaeristämisen uusi laatusstandardi, jolle Termex myöntää 10-vuoden tehdastakuun.

Kesällä viileä, talvella lämmin

Talon yläpohjan lämmöneristys vaikuttaa merkittävästi siihen, miten paljon energiaa eli rahaa kuluu talon lämmittämiseen talvella ja viilentämiseen kesällä. Rakennusvaipan lämpöhäviöistä jopa 60% tapahtuu yläpohjan kautta! Arviointikäynnin yhteydessä Termexin asiantuntija tekee kotiin arvioidun energiasäästölaskelman. Energiasäästön lisäksi lisäeristäminen viilentää kodin sisälämpötilaa kesähelteillä ja pitää kodin lämpimänä talvi pakkasilla.

Nyt kovimman lämmityskauden kynnyksellä onkin hyvä aika tarkistaa, ovatko kotinne yläpohjan eristeet kunnossa!

Lisätiedot ja ajanvaraus maksuttomaan arviointikäyntiin

Justus Kilpinen

Lisäeristysasiantuntija

Puh. 0503014316

e-mail: justus.kilpinen@termex.fi

Omakotiviesti ei synny ilman ilmoittajia, siis

SUOSIKAA ILMOITTAJIAMME!

Lisäeristysremontilla energiansäästöä!

Lisäeristämällä Termex-Selluvillalla parannat kotisi asumisviihtyisyyttä ja säästät selvästi niin viilennys- kuin lämmityskustannuksissa.

Termex-Selluvilla on ekologisesti keräyspaperista valmistettu palo- ja kosteusturvallinen lämmöneriste moderniin rakentamiseen. Vedoton, tasainen huonelämpö sekä erinomainen sisäilma takaavat ainutlaatuisen asumismukavuuden. Termex-Selluvillalla eristetty talo on lämmin talvella ja viileä kesällä. Puhaltamalla suoritettava asennus on nopea ja helppo tapa eristää talosi yläpohja.

Katso lisätietoa: www.termex.fi

**Tarkistuta asiantuntijallamme talosi
yläpohjan eristetilanne veloitukselta!**

Justus Kilpinen

Termex-lisäeristysasiantuntija

p. 050 301 4316 • justus.kilpinen@termex.fi

24 h vikapäivystys!

Myynti, asennus ja huolto

Öljypolttimet sekä tarvikkeet

Kaasupolttimet sekä tarvikkeet

Lämmityskattilat sekä kattilahuonevarusteet

Lämmönsäätöjärjestelmät

Kevytöljysäiliöt

Patteriventtiilit sekä termostaatit

Ilma-Vesi lämpöpumput

LAKI oilon®

**POLTINTEKNIikka
ALA-KÖRPULA OY**

Puh. 0400 429 971, TAMPERE
WWW.POLTINTEKNIikka.FI

RAISA-TIINAN peräkamari

Pienestä kii

Osallistuin viime pyhänä Kalevankankaalla aurinkoisessa, mutta tuulisessa syysäässä pidettyyn messuun. Tuomiokirkkoseurakunnan järjestämässä tilaisuudessa otettiin käyttöön karttasovellus kalevankangas.fi, jonka avulla pääsee mm. käymään lähes sadan tunnetun tamperelaisen haudalla.

Näyttelijä Ahti Jokinen kertoo myös sanallisesti jokaisesta. Messun alttari oli pystytetty Kurulaivan muistomerkin eteen. Tuomiorovasti Olli Hallikainen otti puheessaan esiin tuon 90 vuotta sitten tapahtuneen onnettomuuden, joka vei menessään Näsijärven aaltoihin lähes 140 ihmistä. Joukossa monia nuoria koululaisia.

Elämä on usein aika pienestä kiinni, sattumalla on siinä sijansa. Onni onnettomuudessa ja enkeleitä läsnä, niin sanotaan ja siltä se tuntuu, kun kohdalle osuu. Itse olin tänä syksynä ruskaretkellä bussissa, joka teki äkkijarrutuksen poron tultua yllättäen eteen. Olin irrotanut turvavyön kurtottaakseni mikrofonia, matkanjohtaja kun olin. Syöksyin pää edellä päin kojelautaa ja taisi olla aika pienestä kiinni, ettei olisi käynyt pahemmin. Selvisin säikäyksellä, pienillä kolhuilla ja niskakivuilla. Selvisin palaamaan Tampereelle ja tekemään sovitua juttua hautaustoimistosta. Sain muistutuksen siitä, miten ohut elämänlanka on ja miten oleellista on elää nyt, nauttien hetkestä ja rakastaen. Muistan myös pitää turvavyön kiinni, muistathan sinäkin!

Nauttinnoista puheenollen lähdemme joulukuun alussa Omakotiviestin pikkujoulumatkalle. Viime vuonna meitä oli yli 60 ja nyt on kovasti kyselyt,

milloin mennään ja minne. Lähdemme katsastamaan Riikan joulutorit 1.-3.12. Laiva- ja bussimatkat, kaksi yötä hotellissa, jouluherkkuja ja -lahjoja ym. Tässä lehdessä on retkestä mainos. Nyt pikapikaa ilmoittautumaan!

Erityisesti yksi asia ilahdutti tätä lehteä tehdessä. Niin moni omakotiyhdistys on muistanut yhteistä lehteämme jutulla ja värikkäillä valokuvilla, jotka kertovat toiminnasta ympäri Tamperetta. Pidetään lippu korkealla ja jatketaan samaan malliin!

Omenoita, omenoita! Muutakin syksyn satoa maistelemaan! Ja heijastimet heilumaan!

Seuraava Omakotiviesti ilmestyy joulukuun alkupuolella. Juttuja ja kuvia odotamme siihen viimeistään 18.11.

s-postilla tre.omakotiviesti@gmail.com tai Omakotiviesti, Hatanpääkatu 15 C, 33900 Tre.

Hyvää talven odotusta!

Raisa-Tiina Lahtinen
toimittaja
p.050 5308913

MAKEAA JA SUOLAISTA PIKKUNÄLÄSTÄ PITOPÖYTÄÄN

Meiltä saat maistuvat tarjottavat kaikenlaisiin tapahtumiin.

Katamme pöytäsi ja hoidamme tarjoilun ammattitaidolla.

Tilauksesta valmistamme myös gluteenittomat ruoat, kakut, leivonnaiset ja erityisruokavaliot.

*Juhlapalvelu
Mampselli*

Kysy lisää ja pyydä tarjous 040-728 4064

Facebook: Juhlapalvelu Mampselli Ky

www.mampselli.fi

MAA-AINEKSET YLÖJÄRVELTÄ

VEHRE

1200 LITRAN
MULTASÄKKI 99,-
KOTIIN TOIMITETTUNA!

**Tilaa helposti
kotiinkuljetettuna**

verkkokaupasta: pienisoramonttu.fi
tai puh. 0400 802 818.

Hinnat alk. 79,-

**tai nouda itse
paikan päältä**

vaikka henkilöauton peräkarryllä,
lastaamme ainekset kyytiisi!

**PIENI
SORAMONTTU**

Pikitie 3, 33470 Ylöjärvi

OMAKOTIVÄEN PIKKUJOUUMATKA RIIKAAN 1.-3.12.

*Suuren suosion saanut pikkujouumatka
suuntautuu tänä vuonna
Latvian pääkaupunkiin Riikaan
ja sen upealle joulutorille.*

Matkaohjelma:

1.12.2019 Sunnuntai

- klo 05.30** Lähtö bussilla Vahan Kirkon kohdalta
klo 08.00 Saapuminen Helsinkiin Länsisatamaan T2
klo 08.30 Meriaamiainen laivalla.
 Kattaus alkaa 30 min ennen laivanlähtöaikaa.
klo 09.00 M/S Finlandia lähtee Länsisatamasta
klo 11.15 M/S Finlandia saapuu Tallinnaan
 A-terminaaliin. Bussikuljetus Riikaan.
klo 15.00 Huoneiden vastaanotto Tallink Riga hotelli ****
<https://www.tallinkhotels.com/fi/tallink-hotel-riga>
klo 17.00 Käynti ravintola ja viihdekeskus Lidossa.
 Omakustanteinen ruokailu ym.
 Vapaata iltaohjelmaa.

2.12.2019 Maanantai

- Aamiainen hotellissa.
klo 10-13 Opastettu Riian kaupunkikiertros,
 Suomenkielinen opas. Osa kierroksesta kävellen.
klo 15.00 Riian Joulutori
klo 18.00 Buffet illallinen hotellilla
 Vapaata iltaohjelmaa.

3.12.2019 Tiistai

- Aamiainen hotellissa.
klo 10.00 Bussikuljetus lähtee Riista Tallinnaan.
 Matkalla pysähdytään rajalla
 ”matkamuisto-ostoksille” Ostosaikaa Tallinnassa
klo 17.30 Bussin ajettava laivaan Tallinnassa.
klo 18.30 M/S Finlandia lähtee Tallinnasta A-terminaalista.
klo 21.00 M/S Finlandia saapuu Helsinkiin Länsisatamaan
 T2. n. klo 21.20 Bussikuljetus lähtee
 Länsisatamasta, paluukuljetus Tampereelle,
 jonne saavutaan n 23.30.

Matkan hinta 225 €/hlö, johon sisältyy:

- bussikuljetukset
- meno paluu laivamatkat Finlandia laivalla kansipaikoin
- aamiainen laivalla menomatalla
- 2 yön majoitus Riassa Tallink Riga hotellissa
- 2 hh huoneissa
- aamiainen hotellissa
- buffet illallinen hotellissa 2.12.
- 3 h suomenkielinen opastettu Riian kaupunkikiertros,
osa kierroksesta kävellen
- verot

Ilmoittautumiset sähköpostilla:

ilpo.siimes@luukku.com,
tekstiviestillä tai soittaen 045 1331981

Paikkoja rajoitetusti. Tervetuloa mukaan!

Keskusjärjestön myyntituotteet

Omakotiyhdistykset voivat hankkia Keskusjärjestön kautta edullisesti alla olevia tuotteita.

Tuotteet on tarkoitettu myytäväiksi yleisesti myös jäsenille.

Adressit

Suru- ja onnitteluadresseja.

Hinta yhdistyksille 6 €/kpl

Lölymittari

Vuolukivinen lölymittari on tunnelmallinen lahja syksyn pimeneviin iltoihin.

Hinta yhdistyksille 19 €/kpl

Omakotitalopinssi

Omakotiasumista juhlistava pinssi on tehty visakoivusta.

Hinta yhdistyksille 4 €/kpl

Kunnianosoitukseksi ansioituneille jäsenille:

Keskusjärjestön pöytästandaari 24 €/kpl

Keskusjärjestön kultainen ansiomerkki 21 €/kpl

Pöytäkello (visakoivua) 45 €/kpl

Urheilu- ym. kilpailujen mitalisarja

sarja 7 €/kpl myydään sarjoittain.

Tuotteiden myynnistä huolehtii keskusjärjestön taloudenhoitaja

Carita Sinkkonen, taloudenhoitaja.trekj@gmail.com